

Warszawa, 13-04-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.816.17.2017.KG

Pan

Jan Dziejna

Wójt Gminy Łącko

33-390 Łącko 445

wojt@lacko.pl

Szanowny Panie Wójcie!

Do mojego Biura docierają sygnały pochodzące od środowisk romskich, wyrażających stałe zaniepokojenie warunkami panującymi na osiedlu romskim w Maszkowicach, w gminie Łącko. W dniu 9 stycznia 2022 r. w jednym z tamtejszych domów miał miejsce pożar, w wyniku którego straty materialne poniosły dwie rodziny. W tej sprawie, z mojego upoważnienia, prowadzona była korespondencja z Panem Wójtem (pismo z dnia 18 stycznia 2022 r. o sygn. XI.816.1.2022). Mimo ówczesnych zapewnień Pana Wójta o pomocy osobom poszkodowanym w wyniku pożaru, wyrażonych w odpowiedzi na ww. pismo z dnia 24 stycznia 2022 r., z docierających do mojego Biura informacji wynika, że gmina nie podjęła pożądaných działań w tym zakresie, nie zrealizowała w szczególności obiecanej inwestycji związanej z udostępnieniem tymczasowego miejsca zamieszkania poszkodowanym.

Sygnaly dotyczące przedmiotowej sytuacji są szczególnie niepokojące zważywszy na fakt, iż owa beczynność gminy nie odnosi się wyłącznie do opisywanego przypadku. Posiłkując się licznymi doniesieniami i wcześniejszymi obserwacjami Biura RPO, wskazującymi na niezwykle trudne warunki panujące na osiedlu w Maszkowicach i niewystarczający poziom zaangażowania władz samorządowych w realną pomoc dla mieszkańców osiedla, chciałbym wyrazić głęboką obawę o bezpieczeństwo maszkowickich Romów. Nie ma przesady w twierdzeniu, że Romowie każdego dnia mierzą się z poważnym ryzykiem, korzystając z opalanych drewnem pieców i samodzielnie wykonanych instalacji elektrycznych, czy po prostu żyjąc w domach, których standard odbiega od wszelkich norm prawa budowlanego.

Chciałbym podkreślić, że niezbędna w takich sytuacjach jest pomoc ze strony władz samorządowych, bez której obecna tragiczna sytuacja z pewnością się nie zmieni, a Romowie we własnym zakresie nie poprawią warunków, w jakich egzystują. Sami nie mają ku temu ani środków finansowych, ani możliwości prawnych, gdyż nie dysponują tytułami prawnymi do nieruchomości co sprawia, że samodzielne podjęcie jakichkolwiek poważniejszych prac spotęguje tylko problem samowoli budowlanych na osiedlu. Bazując zatem na licznych sygnałach, które wpływają do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, mam poważne obawy, że mimo dostępu do środków z rządowego Programu integracji społeczności romskiej gmina Łącko nie czyni wystarczających wysiłków, aby poprawić istniejący stan rzeczy i zapewnić mieszkańcom osiedla godne i bezpieczne warunki do życia.

Mimo działań podejmowanych przez moich poprzedników na stanowisku Rzecznika, a także wieloletnich starań Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wojewody Małopolskiego, nie udało się doprowadzić do przyjęcia przez Gminę Łącko planu kompleksowej rewitalizacji osiedla, gwarantującego jego mieszkańcom godne warunki zamieszkania. W mojej ocenie, jest to jedyna szansa na poprawę obecnej sytuacji, a jej powodzenie zależne jest w głównej mierze od woli tutejszych władz samorządowych.

Na rażące problemy infrastrukturalne w przesłanym do mojego biura 29 marca 2022 r. oświadczeniu wskazywało także Stowarzyszenie Romów w Polsce, powołując się na wystąpienie Pana Wójta na Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP w dniu 22 marca 2022 r., w którym poruszył Pan wiele istotnych kwestii z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa na osiedlu, ale także, szczegółowo, kwestii infrastrukturalnych i edukacji.¹ Mając to na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r., poz. 627, dalej ustawa o RPO), chciałbym zwrócić się do Pana Wójta z następującymi pytaniami, które pozwolą precyzyjnie ustalić obecny stan rzeczy:

1. Jak przebiega sposób posadowienia i zagospodarowania kontenerów mieszkalnych zakupionych przez gminę ze środków pozyskanych z Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020? Do Rzecznika Praw Obywatelskich docierają informacje, potwierdzone pośrednio przez Pana Wójta na ww. posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP, że kontenery, do których mieli zostać przeniesieni Romowie poszkodowani w wyniku katastrofy budowlanej, nie mogą być użytkowane z powodu wątpliwości dotyczących ich stanu prawnego. Jeśli potwierdza Pan Wójt istnienie takich wątpliwości, proszę o dokładne wskazanie problemu i czynności podejmowanych przez gminę w celu jego rozwiązania.
2. Czy Gmina Łącko ma plany na zakup i postawienie kolejnych kontenerów dla osób o szczególnych potrzebach w tym w szczególności poszkodowanych w wyniku pożaru z dnia 9 stycznia 2022 r.?

Z kolei w kwestii skutków pożaru, o którym wspomniałem na wstępie, chciałbym podkreślić, że z posiadanych przeze mnie informacji wynika, że rodziny poszkodowane w wyniku pożaru, z braku innej możliwości i braku pomocy ze strony gminy,

¹ Stenogram z posiedzenia dostępny na stronie internetowej Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP pod adresem:
<https://orka.sejm.gov.pl/zapisy9.nsf/0/14E39D4C9768CEF8C125881600459FCE/%24File/0239809.pdf>
[Dostęp: 05.04.2022 r.].

zamieszkują u krewnych na terenie osiedla. W związku z tym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy o RPO, proszę Pana Wójta także o wyjaśnienie, czy władze samorządowe Gminy Łącko udzieliły już tym osobom jakiegokolwiek pomocy materialnej, czy to ze środków pomocy społecznej, czy też z kwoty pozyskanej w tym roku z Programu romskiego. Jeśli tak, proszę o wskazanie, jakiego rodzaju wsparcie otrzymali poszkodowani, jaka kwota została na ten cel przeznaczona i z jakiego źródła pochodziły wydatkowane na ten cel środki.

Na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich uprzejmie zwracam się do Pana Wójta z prośbą o udzielenie odpowiedzi na niniejsze pismo w terminie 14 dni roboczych od jego otrzymania. Proszę o wysyłkę odpowiedzi na adres e-mail: kacper.gwardecki@brpo.gov.pl oraz biurorzecznika@brpo.gov.pl.

Z poważaniem

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/